

STORTINGET

Innst. 293 S

(2022–2023)

Innstilling til Stortinget
fra utenriks- og forsvarskomiteen

Dokument 8:146 S (2022–2023)

Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Bjørnar Moxnes, Marie Sneve Martinussen og Hege Bae Nyholt om en utvidet sanksjonsliste mot bidragsyttere til Russlands angrepskrig

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen ta initiativ til at personer på Anti-Corruption Foundations liste over medansvarlige for Russlands invasjon av Ukraina blir omfattet av EUs sanksjonslister.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslaget.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Åsmund Aukrust, Nils-Ole Foshaug, Eva Kristin Hansen og Rigmor Aasrud, fra Høyre, Hårek Elvenes, Ingjerd Schou, Erna Solberg og lederen Ine Eriksen Søreide, fra Senterpartiet, Marit Arnstad og Bengt Fasteraune, fra Fremskrittspartiet, Sylvi Listhaug og Christian Tybring-Gjedde, fra Sosialistisk Venstreparti, Ingrid Fiskaa, fra Rødt, Bjørnar Moxnes,

fra Venstre, Guri Melby, og fra Kristelig Folkeparti, Dag-Inge Ulstein, viser til at Norge etter Russlands okkupasjon av Krim i 2014 gjennomgående har stått sammen med EU i reaksjonene mot Russlands grove folkerettsbrudd, og at Norge har sluttet opp om EUs restriktive tiltak mot Russland etter fullskalainvasjonen av Ukraina, med noen unntak. Komiteen viser til at de restriktive tiltakene er gjennomført i den norske forskriften 15. august 2014 nr. 1076 om restriktive tiltak vedrørende handlinger som undergraver eller truer Ukrainas territoriale integritet, suverenitet, uavhengighet og stabilitet.

Komiteen vil bemerke at målrettede sanksjoner mot personer og selskaper er svært inngripende for de som omfattes av dem. Listeføring må dermed være velbegrunnede, og rettssikkerhetsgarantier må gjelde. Komiteen understreker at det kreves solide holdpunkter for å holde privatpersoner uten formell tilknytning til statsapparatet ansvarlige for en stats handlinger. Komiteen viser til at dette er bakgrunnen for at EU har gitt en svært konkret og detaljert begrunnelse for listeføringene som Norge har sluttet opp om, og videre at EU-systemet har prosedyrer for listeføring som skal sikre kontradiksjon for den som foreslås listeført, samt ivaretagelse av andre grunnleggende rettssikkerhets-hensyn.

Komiteen merker seg at vedtak om restriktive tiltak er en del av EUs felles utenriks- og sikkerhetspolitikk, som Norge er ikke er del av. Komiteen viser til at konkrete forslag om hvem som bør listeføres, og informasjon som danner grunnlag for listeføring, vanligvis blir fremmet av de ulike medlemsstatene eller kan fremmes av EUs høyrepresentant for den felles utenriks- og sikkerhetspolitikken.

Komiteen merker seg at Norge er i dialog med EU om bidrag til EUs listeføringer. Komiteen merker seg at utenriksministeren i sitt svarbrev viser til at denne kontakten har blitt intensivert i lys av de omfattende tiltakene som er vedtatt som følge av krigen, men at det imidlertid ikke finnes formelle kanaler for at tredjeland som Norge kan fremme egne forslag til listeføringer.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Venstre viser til at så lenge Norge ikke implementerer selvstendige sanksjonslister som følge av Russlands folkerettsstridige angrepskrig, utgjør de internasjonale sanksjonslistene som regjeringen har sluttet landet til, den øvre grensen for personrettede straffetiltak fra norsk side.

Disse medlemmer mener at Norge derfor har et ansvar for å bidra til at disse internasjonale sanksjonene i størst mulig grad reduserer Russlands kapasitet til å opprettholde angrepskrigen. Disse medlemmer viser videre til at utenriksministeren i sitt svarbrev til komiteen bekrefter at Norge er i dialog med EU om hvordan Norge kan bidra til EUs listeføringer.

Disse medlemmer viser til at organisasjonen Anti-Corruption Foundation (ACF) med stor risiko for seg selv har utarbeidet en liste over bidragsytere og medansvarlige for Russlands krig. Denne listen kan bidra til at sanksjonene som Norge er en del av, i større grad kan svekke Russlands evne til å føre krig i Ukraina.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Venstre legger til grunn at EU-systemets prosedyrer for ivaretagelse av grunnleggende rettssikkerhetshensyn vil gjøre seg gjeldende selv om den norske regjeringen tar et initiativ overfor EU knyttet til listeføring.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Venstre fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen ta initiativ til at personer på Anti-Corruption Foundations liste over medansvarlige for Russlands invasjon av Ukraina blir omfattet av EUs sanksjonslister.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Venstre:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen ta initiativ til at personer på Anti-Corruption Foundations liste over medansvarlige for Russlands invasjon av Ukraina blir omfattet av EUs sanksjonslister.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Framskrittspartiet og Kristelig Folkeparti.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 8:146 S (2022–2023) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Bjørnar Moxnes, Marie Sneve Martinussen og Hege Bae Nyholt om en utvidet sanksjonsliste mot bidragsytere til Russlands angrepskrig – vedtas ikke.

Oslo, i utenriks- og forsvarskomiteen, den 25. april 2023

Ine Eriksen Søreide

leder

Hårek Elvenes

ordfører

**DET KONGELIGE
UTENRIKSDEPARTEMENT**

Utenriksministeren

VEDLEGG

Stortinget
Utenriks- og forsvarskomiteen
v/ leder Ine Eriksen Søreide
0026 Oslo

Oslo, 20.03.2023

Uttalelse fra Utenriksdepartementet ang. Dokument 8:146 S (2022-2023) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Bjørnar Moxnes, Marie Sneve Martinussen og Hege Bae Nyholt om en utvidet sanksjonsliste mot bidragsytere til Russlands angrepskrig.

Norge har siden Russlands okkupasjon av Krim i 2014 stått sammen med EU i reaksjonen på Russlands grove folkerettsbrudd. Norge har sluttet opp om EUs restriktive tiltak mot Russland etter fullskalainvasjonen av Ukraina, med noen tilpasninger. Tiltakene er gjennomført i den norske forskriften av 15. august 2014 om restriktive tiltak vedrørende handlinger som undergraver eller truer Ukrainas territoriale integritet, suverenitet, uavhengighet og stabilitet.

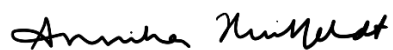
Målrettede sanksjoner mot personer og selskaper er svært inngripende tiltak for den det gjelder og vil kunne utgjøre et inngrep i vedkommendes menneskerettigheter. Listeføringer må være solide og velbegrunnede. Rettssikkerhetsgarantier må gjelde. Når det som her er en stats handlinger som utløser sanksjonene kreves det solide holdepunkter for å holde privatpersoner uten formell tilknytning til statsapparatet ansvarlige for statens handlinger. Nettopp derfor har EUs råd gitt en meget konkret og detaljert begrunnelse for listeføringene som Norge har sluttet opp om. EU-systemet har prosedyrer for listeføringer som skal sikre kontradiksjon for den som foreslås listeført, samt ivaretagelse av andre grunnleggende rettssikkerhetshensyn.

Etter sanksjonsloven er det ikke mulig for regjeringen å listeføre personer på egenhånd. Loven gir kun hjemmel for å gjennomføre sanksjoner vedtatt i mellomstatlige organisasjoner, eller som ellers har bred internasjonal oppslutning. Det er slike sanksjoner som har størst legitimitet og best tvangskraft til å påvirke en stat eller aktør til å endre adferd. Regjeringen vil fortsette å stå sammen med EU og andre allierte for å sikre at sanksjonene treffer sterkt og effektivt.

Vedtak om restriktive tiltak er en del av EUs felles utenriks- og sikkerhetspolitikk. Norge er ikke en del av denne. Konkrete forslag til hvem som bør listeføres og informasjon som danner grunnlag for listeføring, blir vanligvis fremmet av de ulike medlemsstatene. Også EUs høyrepresentant for den felles utenriks- og sikkerhetspolitikken kan fremme forslag.

Norge er i dialog med EU om hvordan vi kan bidra til EUs listeføringer. Denne kontakten har blitt intensivert i lys av de omfattende tiltakene som er vedtatt som følge av krigen. Det er imidlertid ingen formelle kanaler for at tredjeland som Norge kan fremme egne forslag til listeføringer.

Med vennlig hilsen

Anniken Huitfeldt